

Handläggare
Brundin Marie-Louise

Datum
2016-06-15

Diarienummer
UBN-2016-1000

Utbildningsnämnden

Ersättningsmodell avseende nyanlända barn och elever

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att anta en ny ersättningsmodell för nyanlända barn och elever från och med 1 januari 2017

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har utarbetat en ny modell för ersättning till skolor som tar emot nyanlända elever. Förslaget innebär att modellen för förskola och gymnasieskola bibehålls som idag. För grundskolan föreslås att utbetalningstiden ändras från tre år till fyra år vilket är en anpassning till skollagens nya definition av nyanländ. Vidare föreslås att beloppet för grundskola sänks till 70 procent av det totalbelopp som utbetalas idag.

Ärendet

Utbildningsförvaltningen bedömer att modellen för ersättning till förskolor och skolor som tar emot nyanlända elever behöver revideras. Från och med 1 januari 2016 har vissa av bestämmelserna om utbildning för nyanlända elever ändrats. Bland annat har en ny definition av nyanländ tagits in i skollagen. För att skapa tydlighet bör Uppsala kommuns modell ses över och bättre anpassas till den nya definitionen i skollagen. Vidare finns det idag ett gap mellan det statliga bidraget och den faktiska kostnaden. Uppsala har en klart högre ersättningsnivå inom grundskolan än andra kommuner. Det är därför angeläget att se över ersättningsnivå så att ersättningen blir bättre anpassad till de ekonomiska förutsättningarna.

Med nyanländ elev avses nu den som har varit bosatt utomlands och som numera är bosatt här i landet eller ska anses bosatt här och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminens start det kalenderår då hon eller han fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Barn som anlänt till Sverige innan deras skolplikt inträder omfattas inte av skollagens definition, till exempel ett barn som ska börja i förskoleklass.

De nyanlända är en heterogen grupp som vistas och kommer till Sverige på olika villkor, exempelvis asylsökande, anhöriginvandrare, barn till arbetskraftsinvandrare eller papperslösa. Nyanlända elever kan också vara svenska medborgare som till exempel bott utomlands och inte tidigare gått i den svenska skolan. Enligt skollagen är alltså elever nyanlända i fyra år oavsett om de under den tiden är asylsökande/tillståndssökande¹ eller har fått uppehållstillstånd.

Föredragning

Utbildningsnämndens kostnader och intäkter

Utbildningsnämnden utbetalar grundersättning och strukturersättning för alla barn/elever till såväl fristående som kommunala förskolor och skolor. Därutöver får förskolan/skolan särskild ersättning om barnet/eleven är nyanländ. Den totala ersättningens storlek framgår i tabellen nedan. De ersättningar som betalas till förskolor och skolor avseende nyanlända är desamma oavsett om eleven är asylsökande/tillståndssökande eller har uppehållstillstånd.

Däremot skiljer sig intäkterna i form av statsbidrag mellan de två grupperna. I tabellen nedan framgår de schablonbelopp utbildningsnämnden under 2016 kan söka från Migrationsverket för **asylsökande/tillståndssökande** barn och elever. Möjligheten att söka detta bidrag upphör i samband med att eleven får uppehållstillstånd och blir kommunmottagen.

ASYLSÖKANDE	Förskola		Grundskola			Gymnasiet
	3-5 år, över 25 h	Elev F-klass	Elev lågstadiet	Elev mellanstadiet	Elev högstadiet	
Ersättningsnivåer till verksamheten 2016, kr:						
Grundbelopp	108 973	55 223	62 897	68 399	78 654	107 534
Strukturersättning, snitt	5 583	7 352	7 352	7 352	7 352	2 200
Modersmål	8 394	6 985	6 985	6 985	6 985	9 100
Schablon nyanländabidrag*, Mottagningskostnad	12 000	54 000	54 000	72 000	90 000	17 500
Busskort		7 800	7 800	7 800	7 800	7 100
Totalt kostnader på systemnivå	-134 950	-131 360	-139 034	-162 536	-190 791	-143 434
Sökbar ersättning från Migrationsverket	60 800	49 700	97 500	97 500	97 500	110 800
Resultat för hemkommun per barn/elev (gap)	-74 150	-81 660	-41 534	-65 036	-93 291	-32 634

*Exempel elev år 1 från lågt HDI-land, se förklaring längre ner i ärendet.

Tabellen ovan syftar till att visa hur stort gapet är mellan utbildningsnämndens kostnader och intäkter avseende asylsökande/tillståndssökande elever. Eftersom asylsökande barn och elever inte ännu är kommunmedborgare tilldelas inte utbildningsnämnden några medel från kommunfullmäktige avseende dessa. I kostnaden ovan är därför inte bara inräknat den särskilda ersättningen som utbetalas för nyanlända, utan också ordinarie grundersättning och strukturersättning som betalas för alla barn och elever.

Det finns alltså en skillnad mellan utbildningsnämndens kostnader och intäkter för nyanlända barn och elever. Kostnadsgapet är olika stort för de olika skolformerna.

¹ Personer som ansökt om uppehållstillstånd på grund av andra skäl än asyl och har rätt att vara i Sverige under tiden Migrationsverket handlägger ansökan.

För barn och elever som fått **uppehållstillstånd** och blivit kommunmottagna betalar Migrationsverket ut en schablon till kommunen på 62 500 kr per person och år i två år. Utbildningsnämnden får för barn och elever t.o.m. 19 år 40 % av schablonen vilket betyder 25 000 kr per person och år i två år. Resterande del av schablonbeloppet disponeras av arbetsmarknadsnämnden.

Generell eller behovsanpassad utbetalningsmodell

Det finns två synsätt när det gäller ersättningsmodeller. En modell med generell bedömning eller en modell där bedömning görs utifrån aktuella elevers behov. En modell som bygger på bedömning av aktuella elevers behov kan uppfattas som mer träffsäker, men eftersom det i nuläget kommer ett stort antal nyanlända kräver det en stor personell överbyggnad som ska göra de enskilda bedömningarna. Utbildningsnämnden föreslås därför fortsätta betala ut ersättningar för nyanlända barn och elever utifrån en generell utbetalningsmodell för att så stor del som möjligt av de avsatta medlen ska komma barn och elever till godo.

Förskola

Samtliga förskolor, både kommunala och fristående, kan i nuvarande modell ansöka om ett engångsbelopp på 12 000 kr per barn (2016 års ersättningsnivå). Ersättningen avser extra introduktionskostnader, exempelvis extra personal och tolkinsatser. Ersättningen kan endast sökas av den första förskola där barnet haft sin inskolning i den svenska förskoleverksamheten. Ersättningen kan sökas för asylsökande, tillståndssökande, de barn som fått uppehållstillstånd och papperslösa barn.

Utbildningsnämnden föreslås besluta att behålla denna ersättningsmodell för förskolan. Utbildningsförvaltningen avser att ta fram nya rutiner för utbetalning som anpassas till att ersättning utbetalas ut med automatik till förskolor som tar emot asylsökande och tillståndssökande barn. Nivån på engångsbeloppet fastställs som tidigare i slutet av varje kalenderår.

Grundskola och förskoleklass

I nuvarande modell ersätts skolorna månatligen för elever som kommit de senaste tre åren. Beloppet beror dels på hur lång tid det är sedan eleven invandrade, dels på vilken kategori länder eleven kommer från och dels i vilken årskurs eleven börjar i svensk skola. Ersättning ges endast för elever från länder utanför Norden. Ersättningen följer eleven vid skolbyte inom kommunen.

Årlig ersättning nyanlända elever 2016	Årskurs vid invandring	Total ersättning	varav år 1 och 2	varav år 3
Från land med lågt eller medel HDI*	Åk F-3	135 000	54 000	27 000
	Åk 4-6	180 000	72 000	36 000
	Åk 7-9	225 000	90 000	45 000
Från land med högt eller mycket högt HDI*	Åk F-3	45 000	18 000	9 000
	Åk 4-6	67 500	27 000	13 500
	Åk 7-9	99 000	36 000	27 000

*Human Development Index (HDI) är ett mått på ett lands levnadsförhållanden samt ekonomiska och sociala utveckling.

I bilaga 1 redovisas ersättningsnivåer i några jämförbara kommuner där ersättning för nyanlända ligger utanför strukturersättningen. Det framgår där att ersättningen för nyanlända i

grundskolan är mycket hög i Uppsala kommun. Ersättningen i Uppsala är 90 000 kr för en nyanländ elev på högstadiet med lågt HDI. Det kan jämföras med 51 000 kr i Malmö eller 40 000 kr i Norrköping.

Från den 1 januari 2017 föreslås att utbetalningstiden förlängs till fyra år för att anpassas till skollagens definition av nyanländ. Även om förskoleklassen inte omfattas av skollagens definition föreslås att förskoleklassen ändå omfattas av denna ersättningsmodell då det i dagsläget är mycket få nyanlända elever i förskoleklass. Vidare sänks beloppet till 70 procent av det totalbelopp som utbetalas idag. I tabellen nedan redovisas beloppen med 70 procent av 2016 års ersättningsnivå.

Förslag ersättning 2017	Årskurs vid invandring	Total ersättning	varav år 1	varav år 2	varav år 3	varav år 4
Från land med lågt eller medel HDI	Åk F-3	94 500	37 800	28 350	18 900	9 450
	Åk 4-6	126 000	50 400	37 800	25 200	12 600
	Åk 7-9	157 500	63 000	47 250	31 500	15 750
Från land med högt eller mycket högt HDI	Åk F-3	31 500	12 600	9 450	6 300	3 150
	Åk 4-6	47 250	18 900	14 175	9 450	4 725
	Åk 7-9	69 300	27 720	20 790	13 860	6 930

Liksom tidigare betalas ersättningen ut månatligen och beräknas från den första månaden som eleven går i skola i Sverige. Skolans ersättning är således inte knuten till kalenderår eller läsår. Om en elev påbörjat sin skolgång i en annan kommun, placeras eleven tidsmässigt in i modellen på samma sätt som om skolgången påbörjats i Uppsala.

Vid övergången mellan de två modellerna kommer elever att flyttas över till den nya modellen utifrån vilken årskurs de började i som nyanlända. De elever som under 2017 avslutar sitt tredje och sista år enligt nuvarande modell, kommer dock inte att flyttas över i ny modell för ersättning ett fjärde år.

Gymnasieskola

Nyanlända tas idag emot på en s.k. sprintmottagning som tar emot samtliga nyanlända ungdomar och gör en första kartläggning av kunskaper. På denna mottagning ges eleverna också viss undervisning i väntan på placering på ordinarie gymnasieskola. Denna mottagning får en fast ersättning för 2016. Inom gymnasieskolan i övrigt utbetalas en programersättning för introduktionsprogrammet språkintrödningsprogrammet (IMSPR). Till detta kommer ett tilläggsbelopp utifrån elevens bedömda kunskapsnivå.

Den 1 juli 2016 startar Sprintgymnasiet på Bolandsskolan. Detta kommer att ersätta den nuvarande sprintmottagningen. Sprintgymnasiet kommer att bestå av dels en kartläggningsdel som finansieras av ett fast belopp, dels av en undervisningsdel där eleverna påbörjar sin utbildning inom IMSPR och som finansieras av en programersättning. Nivån på den fasta ersättningen och programersättningen är ännu inte fastställda. Efter kartläggning och en tid på Sprintgymnasiet kommer eleverna att placeras ut på en ordinarie gymnasieskola för att fortsätta sin utbildning på IMSPR eller annat introduktionsprogram. Den aktuella gymnasieskolan kommer då att få ersättning utifrån programersättningen.

Utbildningsnämnden föreslås besluta bibehålla denna ersättningsmodell även efter den 1 januari 2017.

Ekonomiska konsekvenser

För förskolor och gymnasieskolor innebär det nya förslaget inte någon förändrad modell. Grundskolan får en ersättning som är totalt 30 procent lägre än idag per elev samtidigt som ersättningen fördelas över fyra år istället för som nu på tre år.

En grov ekonomisk uppskattning är att den nya ersättningsmodellen för grundskolan sänker nämndens kostnader med drygt 20 miljoner kronor. Beräkningen utgår ifrån samma förutsättningar som idag avseende antal elever i utbetalningsår 1-3, antal elever som slutar åk 9 och antal elever som ännu inte är skolplacerade och som står i kö till grundskola.

Konsekvenser för barn och elever

Ersättningen till grundskolorna kommer att bli något lägre. Nyanlända elever är dock en heterogen grupp med både elever som inte har någon skolbakgrund alls och som behöver stora insatser i skolan och elever med en god skolbakgrund som har förutsättningar att snabbt lära sig svenska och komma ikapp. Utbildningsförvaltningen bedömer att den nya ersättningsmodellen ger tillräckliga förutsättningar att bedriva en god undervisning.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Direktör

- Bilaga 1. Jämförelse med andra kommuner
- Bilaga 2. Antal nyanlända på grundskolor i Uppsala Kommun

Bilaga 1.

Jämförelse med andra kommuner

Många av de kommuner som utbildningsförvaltningen i Uppsala varit i kontakt med har nyanländ som ett kriterium i strukturersättningen, den socioekonomiska ersättningen. På grund av detta är det svårt att göra jämförelser mellan kommuner när det gäller ersättning för nyanlända. De flesta av kommunerna i denna bilaga har en liknande modell som i Uppsala där kriteriet nyanländ ger en extra ersättning förutom strukturersättningen.

Stockholms stad

Grundbelopp och socioekonomisk ersättning

Har ersättning för nyanlända idag, modellen ses över och ska förändras.

Stockholms stad	Kr per elev och år
Asylsökande elever F-9	40 000
Övriga nyanlända F-9	20 000

Malmö

Grundbelopp och socioekonomisk ersättning.

Har ersättning för nyanlända i 18 månader.

Malmö	Årskurs	Per elev och år
Från land med lågt eller medel HDI	Åk F-3	30 600
	Åk 4-6	40 800
	Åk 7-9	51 000
Från land med högt eller mycket högt HDI	Åk F-3	10 200
	Åk 4-6	15 300
	Åk 7-9	20 400

Norrköping

Grundbelopp och socioekonomisk ersättning

Ersättning utgår för nyanlända i 24 månader.

Norrköping	Kr per elev och år
Asylsökande och nyanlända i förskola	40 000
Asylsökande och nyanlända i F-9	40 000

Linköping

Grundbelopp

Har socioekonomisk ersättning för nyanlända i 4 år utifrån föräldrarnas utbildningsbakgrund i 4 nivåer (saknar utbildning, folk/grundskola, gymnasieskola, eftergymnasial utbildning).

Exempel på ersättning år 1 för gruppen ”saknar utbildning”

Linköping	Kr per elev och år
1-5 år	68 400
6-9 år	82 900
10-12 år	97 700
13-15 år	112 200

Västerås

Grundbelopp och socioekonomisk ersättning

Har ersättning för nyanlända i 4 år

Elever med uppehållstillstånd, åk F-9

Västerås	Kr per elev och år
År 1	50 000
År 2	35 000
År 3	16 000
År 4	10 000

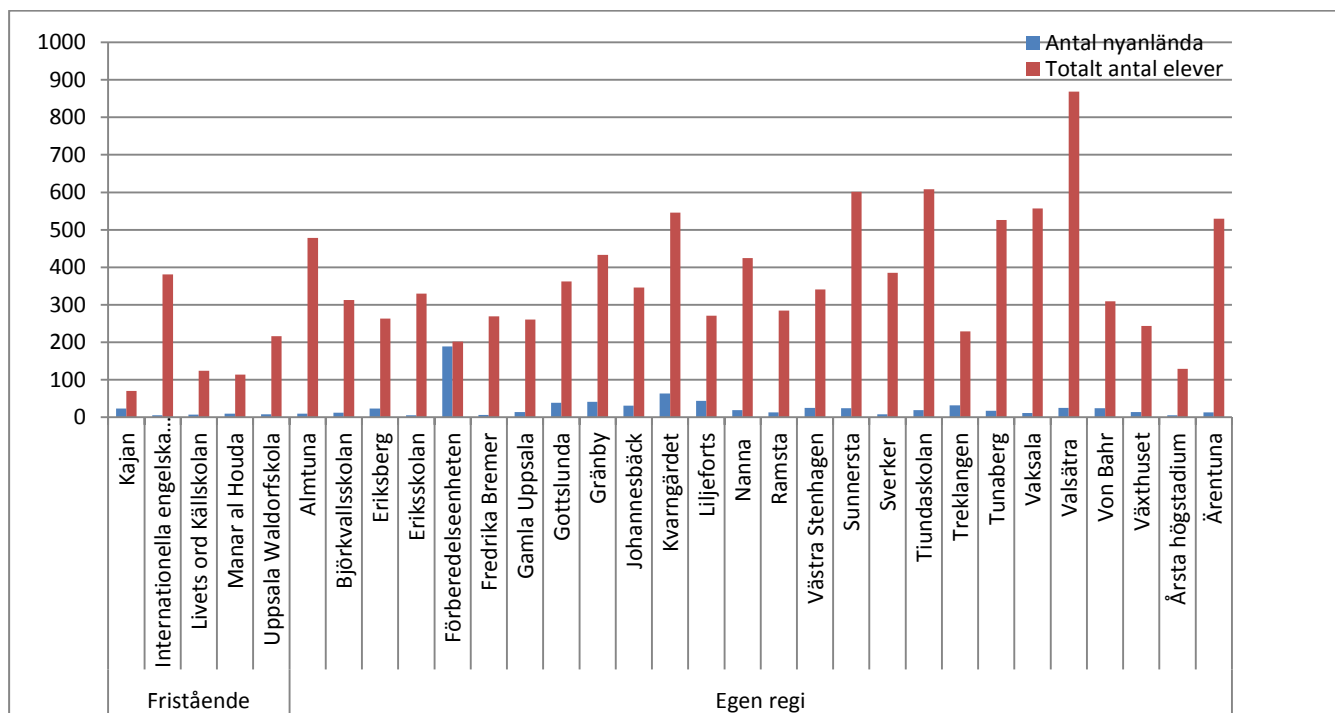
Asylsökande och tillståndssökande

Endast ersättningen från Migrationsverket

	Kr per elev och år
Förskola	60 800
Grundskola	97 500
Gymnasieskola	110 800

Bilaga 2

Antal nyanlända som får ersättning enligt nuvarande modell, grundskolor i Uppsala Kommun, april 2016

Antal elever i grundskolan med bidrag för nyanlända enligt nuvarande modell, maj 2016

Antal elever	Årskurs	Antal
Från land med lågt eller medel HDI	Åk F-3	169
	Åk 4-6	168
	Åk 7-9	557
Från land med högt eller mycket högt HDI	Åk F-3	43
	Åk 4-6	17
	Åk 7-9	2
Totalt		956